

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี ยุทธศาสตร์และการพัฒนา ขีดความสามารถ กำลังทางบก

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง ยุทธศาสตร์และการพัฒนาขีดความสามารถ
กำลังทางบก

พิมพ์ครั้งที่ ๑ - กรุงเทพฯ จำนวน ๔๐๐ เล่ม ISSN ๐๘๕๘-๘๗๕๑
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๖๐ จำนวน ๖๒ หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ.๒๕๓๗

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้อำนวยการ	: พลตรี อภิศักดิ์	สมบัติเจริญนนท์
รองผู้อำนวยการ	: พันเอก กิตติ	คงสมบัติ
	พันเอก อรรถเดช	ประทีปอุษานนท์
ที่ปรึกษา	: พันเอกหญิง อารยา	จุลานนท์
หัวหน้าโครงการ	: พันเอก นิรุจ	ดวงปัญญา
รองหัวหน้าโครงการ	: นาวาอากาศเอกหญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ	
	พันเอก สุทัศน์	คร่ำในเมือง
นักวิจัย	: นางสาว หัสยา	ไทยานนท์
	นางสาว ธาราทิพย์	กัลยาณมิตร
คณะวิจัย	: เรือโทหญิง นันทิยา	ทองคนารักษ์
	จำเอก สามภพ	ศรีอักษร
	นางสาว มนวดี	ตั้งตรงฤทธิ์
	นางสาว กรรณิการ์	มหาสารกุล
พิสูจน์อักษร	: พันตรีหญิง เฉลียว	เหมหงษ์
	จำอากาศโท ชาญชัย	วังวงศ์
	นางสาว ชุตินธร	พรวุฒิกุล
	นาง กัญจนีพร	มหาวรากร

จัดพิมพ์โดย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร. ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕ เว็บไซต์ <http://ssc.rtarf.mi.th>

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี
ยุทธศาสตร์และการพัฒนา
ขีดความสามารถ
กำลังทางบก

คำนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ความมั่นคงของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอนในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันในการรักษาผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจที่ขยายขอบเขตมากขึ้นในทุกภูมิภาคไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา รัสเซีย หรือจีน ทั้งในรูปแบบของการใช้พลังอำนาจทางทหารและทางเศรษฐกิจเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของตน ภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สภาวะโลกร้อน การพัฒนาของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมโลกตั้งแต่ระดับนานาชาติจนถึงปัจเจกบุคคล การย้ายถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาค แรงงานผิดกฎหมาย และการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหา ยาเสพติด เป็นต้น

ด้วยเหตุดังกล่าว ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จึงได้จัดทำเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง “ยุทธศาสตร์และการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบก” ขึ้น เพื่อศึกษาสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางบก ยุทธศาสตร์ นโยบายและขีดความสามารถกำลังทางบกในปัจจุบัน และให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบก โดยกองทัพไทยสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบกให้สามารถรองรับกับภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมา	๓
๑.๒ วัตถุประสงค์	๕
๑.๓ วิธีการดำเนินการศึกษา	๕
๑.๔ ขอบเขตของการศึกษา	๖
๑.๕ ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๖
ส่วนที่ ๒ การตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางบก	๗
๒.๑ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับโลก	๑๐
๒.๒ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับภูมิภาค	๑๓
๒.๓ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงภายในประเทศ	๑๕
๒.๔ ทิศทาง แนวโน้ม และการรักษาสมดุลของอำนาจ กำลังรบทางบกในภูมิภาค	๑๙
ส่วนที่ ๓ ยุทธศาสตร์และการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบก	๒๙
๓.๑ ยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย	๓๑
๓.๒ การพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบกที่ต้องการ	๓๙
ส่วนที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๔๓
๔.๑ บทสรุป	๔๕
๔.๒ ข้อเสนอแนะ	๔๖
บรรณานุกรม	๔๙
ภาคผนวก	๕๑

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

สถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศในปัจจุบัน เป็นลักษณะผสมผสานระหว่างภัยคุกคามตามแบบและภัยคุกคามไม่ตามแบบที่มีความซับซ้อน และมีความหลากหลายเพิ่มขึ้นเป็นลำดับรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประชาชนและประเทศโดยรวมที่ผ่านมา การดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่เกิดจากภัยความมั่นคงตามแบบเป็นเรื่องของการทหาร ปัญหาที่เห็นเด่นชัด เช่น การสู้รบตามแนวชายแดนและความขัดแย้งเรื่องเส้นเขตแดน ซึ่งมักจะกระทบต่อความมั่นคงและโอกาสในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนเป็นหลัก ขณะที่ปัญหาที่เกิดจากภัยคุกคามไม่ตามแบบมักจะเป็นเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาแรงงานต่างชาติ ฯลฯ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ เสริมสร้างความมั่นคงของชาติและทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว

ทั้งนี้ จากปัญหาความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร สภาพแวดล้อม พลังงานและเทคโนโลยี สิ่งต่างๆ เหล่านี้ รวมทั้งผลกระทบจากภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ประเทศต้องเผชิญกับความท้าทายและมีความเสี่ยงด้านความมั่นคงมากขึ้น โดยเฉพาะงานทางด้านความมั่นคงจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่กำลังทางบกจะต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถเพื่อรองรับต่อภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ ได้บัญญัติให้ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร

การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ ในการพัฒนาประเทศด้วย โดยกำลังทางบกได้ให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ ที่สำคัญยิ่ง ๒ ประการจากภารกิจที่ได้กำหนดตามพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑^๑ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ การเตรียมกำลังทางบก และยุทธศาสตร์การป้องกันราชอาณาจักร (ยุทธศาสตร์ การใช้กำลัง) ดังนั้น การพัฒนาในด้านกำลังพล ยุทธโธปกรณ์ การฝึกศึกษา และ แผนการปฏิบัติ ถือเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกำลังทางบก เพื่อให้ สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันถือ ได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังทางบก ให้มีความพร้อมรบตามภารกิจ ที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย นอกจากนี้กระทรวงกลาโหมได้กำหนดภารกิจ ของกองทัพบกไทยไว้ในพระราชบัญญัติการจัดระเบียบราชการกระทรวง กลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๘ ไว้ ๕ ประการหลักซึ่งรวมภารกิจอื่นๆ ได้แก่

- ๑) การป้องกันประเทศ
- ๒) การรักษาความมั่นคงภายใน
- ๓) การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ
- ๔) การพัฒนาประเทศ
- ๕) ภารกิจทางทหารนอกเหนือสงคราม (Military Operations Other Than War: MOOTW) เช่น การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทา สาธารณภัย (Humanitarian Assistance and Disaster Relief: HADR) การรักษาสันติภาพร่วมกับสหประชาชาติและองค์กรณานานาชาติอื่นๆ (United Nations Peace Keeping Operations) และการต่อต้านการก่อการร้าย

---

^๑ กระทรวงกลาโหม. (๒๕๕๑). ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวง กลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๖ ก. กรุงเทพฯ

จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงและภารกิจของกำลังทางบกดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในฐานะหน่วยงานด้านความมั่นคงและคลังสมองของกองทัพไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำเอกสารศึกษาเฉพาะกรณีเรื่อง “ยุทธศาสตร์และการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบก” เพื่อทำการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบกในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงและภัยคุกคามต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางบก

๑.๒.๒ เพื่อศึกษายุทธศาสตร์/นโยบาย และขีดความสามารถกำลังทางบกในปัจจุบัน

๑.๒.๓ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบก

๑.๓ วิธีการดำเนินการศึกษา

ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยคณะผู้ศึกษาจะดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

๑.๓.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ

◇ ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารวิชาการ งานวิจัย บทความ สรุปรการประชุมสัมมนา และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์

◇ ข้อมูลปฐมภูมิ (๑) โดยการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ ผู้แทนจากกรมยุทธการทหารบก (ยก.ทบ.) กองทัพ

ภาคที่ ๒ (ทภ.๒) กองทัพอากาศที่ ๔ (ทภ.๔) กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี (กกล.สุรศักดิ์มนตรี) กองกำลังสุรนารี (กกล.สุรนารี) และกองกำลังเทพสตรี (กกล.เทพสตรี) (๒) และการจัดสนทนายุทธศาสตร์ โดยเชิญผู้แทนจากกรมยุทธการทหาร (ยก.ทหาร) มาให้ข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๒ การวิเคราะห์ และการสรุปผลการศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากสิ่งที่ได้จากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ นำมาสู่การเขียนผลการศึกษาและสรุปผลการศึกษา

๑.๔ ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางบก ยุทธศาสตร์/นโยบาย และขีดความสามารถกำลังทางบกของประเทศไทย ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๖๐ ถึงปี พ.ศ.๒๕๗๙ โดยใช้ระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่เดือน พ.ค. - ก.ค.๖๐ ทั้งนี้ เอกสารศึกษาเฉพาะกรณีฉบับนี้ ได้แบ่งการนำเสนอเนื้อหาเป็น ๔ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ส่วนที่ ๒ การตรวจสอบสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางบก

ส่วนที่ ๓ ยุทธศาสตร์และการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบก

ส่วนที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๑.๕ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ กองทัพไทยสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบกให้สามารถรองรับกับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๕.๒ สังคมและประเทศชาติโดยรวมจะเกิดความเข้มแข็ง เนื่องจากการมีหน่วยงานความมั่นคง คือ กองทัพที่มีความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้น พร้อมกับขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในด้านความมั่นคง

ส่วนที่ ๒

การตรวจสอบสภาวะแวดล้อม
ด้านความมั่นคงทางบก

ส่วนที่ ๒

การตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางบก

การตรวจสอบสถานะแวดล้อมความมั่นคงของโลก เป็นการดำเนินการโดยใช้กรอบการวิเคราะห์ มองภาพอนาคตเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และมีผลกระทบต่อการดำเนินการของกำลังทางบกโดยตรง ซึ่งทำให้กำลังทางบกต้องปรับบทบาทเพื่อรับมือกับสถานการณ์และภัยคุกคามต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงนั้นจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเด็นหลัก คือ ภัยคุกคามตามแบบ (Traditional Threats) เมื่อกกล่าวถึงภัยคุกคามตามแบบจะเป็นการกล่าวถึงเป้าหมายของความมั่นคงว่าคืออะไร ซึ่งเป้าหมายของความมั่นคงรูปแบบเดิมก็คือความมั่นคงของรัฐบาลอำนาจอียิปต์และบูรณภาพของดินแดน แนวคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างสูงในระหว่างห้วงของสงครามเย็น โดยเป็นแนวคิดที่เห็นว่าเมื่อรัฐมีความมั่นคงหรือสามารถรักษาความมั่นคงของรัฐเอาไว้ได้แล้วประชาชนที่อยู่ภายในรัฐนั้นก็จะมีคามมั่นคงตามมาด้วย ดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับการรักษาดุลอำนาจระหว่างรัฐ การสร้างเสริมอำนาจกำลังรบเพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอียิปต์ของรัฐ ภัยคุกคามจึงเป็นในรูปแบบของการรุกรานด้วยกองทัพจากต่างชาติ ส่วนภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non - Traditional Threats) นั้นเป็นภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของมนุษย์ เช่น สงครามกลางเมือง ความยากจน ความหิวโหย โรคระบาด การละเมิดสิทธิมนุษยชน ฯลฯ ที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย^๒ ผู้ศึกษาได้แบ่งหัวการตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับโลก ภูมิภาค และในประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

^๒ ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์. ๒๕๕๘. หน้า ๕. กรมยุทธศึกษาทหารบก. กองทัพบกกับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ.

๒.๑ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับโลก^๓

๒.๑.๑ ภัยคุกคามตามแบบ (Traditional Threats)

ในห้วงที่ผ่านมากการแข่งขันในการรักษาผลประโยชน์ของประเทศและกลุ่มประเทศขยายขอบเขตมากขึ้นในทุกภูมิภาค โดยสหรัฐฯ ที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นประเทศมหาอำนาจอันดับหนึ่งของโลก ได้ถูกท้าทายจากประเทศมหาอำนาจหลายประเทศทั้งรัสเซียและจีน โดยเฉพาะจีนซึ่งเริ่มแผ่ขยายอิทธิพลทั้งทางด้านการเศรษฐกิจ เช่น การริเริ่มโครงการทำให้เงินหยวนเป็นเงินสกุลที่เป็นสากล (Yuan Internationalization) หรือการวางแผนการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่นอกประเทศ เช่น การลงทุนการขุด “คลองนิการากัว” ขึ้นมาแข่งกับ “คลองปานามา” จีนก็เป็นเจ้าภาพจัดประชุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประชาคมละตินอเมริกาและแคริบเบียน (Community of Latin American and Caribbean State: CELAC) เป็นครั้งแรก บริษัทนายทุนจีนร่วมกับรัฐบาลนิการากัวประกาศก่อสร้าง “คลองนิการากัว” ขึ้นมาแข่งกับ “คลองปานามา” ที่สหรัฐฯ สร้างไว้เมื่อร้อยปีที่แล้ว ในด้านการทหารกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนได้มีการประกาศว่าจะมีการปฏิรูปกองทัพครั้งใหญ่ทั้งกำลังทางบก ทางอากาศ และทางทะเล โดยเฉพาะการมุ่งเน้นความสำคัญกับกองกำลังยุทธศาสตร์ที่เน้นการปฏิบัติการข้ามสาร กองกำลังซีปนาวูที่มีพิสัยครอบคลุมถึงแผ่นดินใหญ่ของสหรัฐฯ รวมทั้งการขยายขีดความสามารถจากแนวทางเชิงตั้งรับป้องกันชายฝั่ง (Brown – Water Navy) มาเป็นกองเรือน้ำลึก (Blue – Water Navy) โดยมีเป้าหมายจะขยายกำลังดังกล่าวให้สำเร็จในปี พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๘๓ ซึ่งที่ผ่านมาจีนได้ขยายอิทธิพลในน่านฟ้าเหนือบริเวณทะเลจีนตะวันออกและน่านฟ้าเหนือบริเวณทะเลจีนใต้ในส่วนของอ้างกรรมสิทธิ์ เป็นประเด็นความขัดแย้งต่อระบบเส้นทางการเดินเรือพาณิชย์ของโลกมากกว่าร้อยละ ๘๐

^๓ นักศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ ๖๑. ๒๕๕๙. หน้า ๒๒-๒๔. ยุทธศาสตร์กองทัพบก ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ –๒๕๗๙.

ด้านการแพร่ขยายของอาวุธทำลายล้างสูงที่ดูเหมือนจะลดความสำคัญลงแต่แท้จริงเป็นประเด็นที่ยังคงอยู่ คือ กรณีความขัดแย้งระหว่างรัฐต่อรัฐ ในฐานะอาวุธทางยุทธศาสตร์ และกรณีที่ผู้ก่อการร้ายจะใช้ในการก่อเหตุในลักษณะของระเบิดสารกัมมันตภาพรังสี หรือ Dirty Bomb โดยเมื่อ ๑๒ เม.ย. ค.ศ.๒๐๑๐ ประธานาธิบดีมิตติ เมตเวเดฟ ของรัสเซีย และประธานาธิบดีบารัค โอบามา ของสหรัฐฯ ลงนามในสนธิสัญญาลดอาวุธนิวเคลียร์ทางยุทธศาสตร์ (START) ฉบับใหม่ และรัฐสภาสหรัฐฯ ได้ให้สัตยาบันข้อตกลงนี้ในเดือน ธ.ค. ต่อมาในวันที่ ๒๔ พ.ย. ค.ศ.๒๐๑๓ กลุ่มชาติมหาอำนาจ P5+1 ซึ่งประกอบด้วย ๕ ชาติสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ คือ สหรัฐฯ ฝรั่งเศส อังกฤษ จีน และรัสเซีย กับมหาอำนาจอีกประเทศหนึ่ง คือ เยอรมนี บรรลุข้อตกลงควบคุมนิวเคลียร์ชั่วคราวกับอิหร่าน ซึ่งนับเป็นขั้นตอนสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดและการเผชิญหน้าที่ยืดเยื้อมานานหลายสิบปี แนวโน้มสถานการณ์อาวุธนิวเคลียร์ยังคงความเป็นอาวุธยุทธศาสตร์สร้างพลังอำนาจให้กับผู้มีเทคโนโลยีหรือมีไว้ในครอบครอง แม้แต่ประเทศเล็กอย่างปากีสถาน อิหร่าน หรือเกาหลีเหนือ ที่สามารถคงบทบาทเป็นตัวแปรสำคัญด้านความมั่นคงในภูมิภาคได้ ความพยายามในการลดอาวุธนิวเคลียร์ยังคงมีอย่างต่อเนื่อง แต่อุปสรรคสำคัญคือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ในช่วง พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๕๘ โดยเฉพาะวิกฤตการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี ที่เกาหลีเหนือยังคงมีการทดลองขีปนาวุธพิสัยไกลและทดลองอาวุธนิวเคลียร์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ยังคงเป็นปรการด่านสำคัญของการเจรจาลดอาวุธ รวมทั้งความกังวลของการขยายเทคโนโลยีหรือสารกัมมันตรังสีที่สามารถใช้เป็นอาวุธในการก่อการร้ายที่มีอำนาจการทำลายล้างสูงส่งผลกระทบต่อในวงกว้างและยาวนานด้วยการโจมตีเพียงครั้งเดียว ซึ่งเป็นประเด็นที่ทุกประเทศคงจะต้องให้ความสำคัญในการกำหนดมาตรการป้องกันการก่อเหตุการณีก่อการร้ายดังกล่าว ถึงแม้ว่าโอกาสจะน้อยแต่หากเกิดเหตุแล้วส่งผลกระทบต่ออย่างมหาศาล

๒.๑.๒ ภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non - Traditional Threats)

ปัญหาสภาวะแวดล้อมความมั่นคงระดับโลกที่ประชาคมระหว่างประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่ง คือ ภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สภาวะโลกร้อน ส่งผลให้เกิดภัยพิบัติที่มีแนวโน้มและมีความถี่มากยิ่งขึ้น ซึ่งนับเป็นภัยคุกคามที่ครอบคลุมตั้งแต่ความมั่นคงของรัฐ จนกระทั่งความมั่นคงของมนุษย์ ภัยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศเป็นรากฐานของภัยต่อการพัฒนาในทุกด้านอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะลดทอนพลังอำนาจของชาติต่างๆ ในโลก

นอกจากนั้น การพัฒนาของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมโลกตั้งแต่ระดับนานาชาติจนถึงปัจเจกบุคคล เครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้ภัยคุกคามทั้งจากตัวแสดงที่เป็นรัฐและไม่ใช่อรัฐ ก็ใช้ประโยชน์จากพื้นที่เครือข่ายดังกล่าวในการคุกคาม ทั้งต่อประเทศ องค์กร จนถึงตัวบุคคลในรูปแบบของอาชญากรรมทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การก่อการร้าย การจารกรรม การโจมตีระบบที่มีความสำคัญ หรือการบ่อนทำลายทางสังคมเพื่อกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ไฮเบอร์เป็นพื้นที่ที่ทำให้ภัยคุกคามที่มีอยู่เดิมมีการพัฒนาความรุนแรงและความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับภูมิภาค^๔

๒.๒.๑ ภัยคุกคามตามแบบ (Traditional Threats)

◇ การขยายอิทธิพลและบทบาทของประเทศมหาอำนาจต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการปรับเปลี่ยนนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการแข่งขันและการขยายอิทธิพลของชาติมหาอำนาจ ทั้งในรูปแบบของการใช้พลังอำนาจทางทหารและทางเศรษฐกิจเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของตน และการเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่างๆ ในภูมิภาค ซึ่งหากเกิดความขัดแย้งขึ้นก็อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของไทยซึ่งอยู่ในภูมิภาคนี้ได้

◇ การแย่งชิงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เช่น กรณีหมู่เกาะสแปรตลีย์ มีประเทศในภูมิภาคที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากทรัพยากรในทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นประเทศที่มีที่ตั้งตามแนวชายฝั่ง และเกาะขนาดใหญ่โดยประเทศเหล่านั้นต่างอ้างสิทธิในการครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands) และหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) การได้ครอบครองสิทธิในพื้นที่เหล่านี้จะทำให้ได้รับผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีมูลค่ามหาศาล นอกจากนี้ เบื้องหลังของการอ้างสิทธิเหนือดินแดนดังกล่าว นั้นมิใช่เพียงเพราะพื้นที่พิพาทมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมากเพียงเท่านั้น ทว่าพื้นที่ดังกล่าวยังมีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ กล่าวคือ ยังเป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเล (Sea-lanes) ที่คับคั่งที่สุดเป็นอันดับสองของโลกอีกด้วย^๕ ปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้นับว่าเป็นปัญหาที่ไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่ปัญหาดังกล่าวกลับเป็นปัญหาใหม่ที่เผยให้เห็นถึงแง่มุมอื่นๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้น

^๔ นักศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ ๖๑, ๒๕๕๙. หน้า ๓๐-๓๑. ยุทธศาสตร์กองทัพบก ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ -๒๕๗๙.

^๕ สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. ๒๕๕๙. หน้า ๒. บทบาททางทหารและผลประโยชน์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนในทะเลจีนใต้.

◇ ความขัดแย้งทางดินแดนและการใช้กำลังทางการทหาร

ยังคงมีปัญหาความไม่เข้าใจและความหวาดระแวงที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่สามารถจำกัดขอบเขตและระดับความรุนแรงให้อยู่ในเฉพาะพื้นที่ โดยเป็นผลจากการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ใกล้ชิดกัน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสถานการณ์ข้อพิพาทในภูมิภาค สถานการณ์ภายในของประเทศเพื่อนบ้าน และบทบาทของประเทศมหาอำนาจที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาค และการที่ประเทศไทยมีชายแดนทั้งทางบกและทางทะเลติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ โดยยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและอาณาเขตทางทะเลระหว่างกัน รวมถึงมีสิ่งบ่งชี้ถึงการเพิ่มงบประมาณทางการทหารของประเทศในภูมิภาค จึงยังคงมีความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การใช้กำลังทหารต่อกันหากเกิดความขัดแย้งรุนแรงและไม่มีการบริหารจัดการปัญหาร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ

๒.๒.๒ ภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non - Traditional Threats)

◇ การขยายตัวของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค ทำให้อาเซียนมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ทั้งทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างพัฒนาการทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก รวมทั้งเพิ่มโอกาสการติดต่อเชื่อมโยงผ่านเส้นทางคมนาคมในภูมิภาค อย่างไรก็ตามการเป็นประชาคมเป็นความท้าทาย โดยเฉพาะการที่ประเทศสมาชิก และประเทศไทยยังมีลักษณะการปกครองและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การสร้างความเป็นประชาคมและการเปิดกว้างของการติดต่อระหว่างกันอย่างเสรี ทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นการย้ายถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาค แรงงานผิดกฎหมาย และการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติ

๒.๓ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงภายในประเทศ^๖

๒.๓.๑ ภัยคุกคามตามแบบ (Traditional Threats)

มีสิ่งบ่งชี้ถึงการเพิ่มงบประมาณทางทหารของประเทศในภูมิภาค ความจำเป็นที่ต้องพัฒนาอำนาจกำลังรบเปรียบเทียบกับสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์อันทันสมัยเข้าประจำการในกองทัพเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจเกิดเหตุไม่คาดหมายขึ้นและจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบหากมีศึกภัยสงครามต่ำกว่า

๒.๓.๒ ภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non - Traditional Threats)

◇ ความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ ความเคลื่อนไหวที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถาบันฯ ได้เพิ่มระดับและขอบเขตที่กว้างขวางทั้งที่มีลักษณะเชื่อมโยงสถาบันฯ มาแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองตลอดจนมีการกล่าวอ้างความเท็จเพื่อดูหมิ่นใส่ร้ายอันเป็นการบ่อนทำลายต่อสถาบันฯ รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการหมิ่นสถาบันฯ ที่ขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว นำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม ประกอบกับความผูกพันเชื่อมโยงของประชาชนบางส่วนโดยเฉพาะ ในหมู่เยาวชนชนรุ่นใหม่ที่มีต่อสถาบันฯ ถูกลดทอนลงเนื่องจากขาดความเข้าใจ ความตระหนักรู้อย่างถูกต้องแท้จริงถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและจุดยึดเหนี่ยวของสังคมไทย

◇ ความขัดแย้งของคนภายในประเทศ พัฒนาการทางการเมืองของไทยที่ผ่านมามีทิศทางที่นำสังคมไทยวิวัฒน์ไปสู่วัฒนธรรมการเมืองที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมตัดสินใจในนโยบายของรัฐมากขึ้น สังคมไทยกำลังอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม

^๖ นักศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ ๖๑, ๒๕๕๙. หน้า ๓๗-๔๑. ยุทธศาสตร์กองทัพบก ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ -๒๕๗๙.

และการเมือง โดยที่ยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม และการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงโลกทัศน์ที่แตกต่างกันของกลุ่มคนในสังคม เป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดความแตกแยกทางความคิดระหว่างคนกลุ่มต่างๆ ทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองยังคงเป็นจุดเปราะบางในการรักษาความเป็นเอกภาพของชาติ และการสร้างภูมิคุ้มกันของสังคมไทย หากการสร้างความสมานฉันท์ปรองดองและการแก้ไขรากเหง้าของปัญหาความขัดแย้งยังคงไม่บรรลุผล

◇ ปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประเด็นน่าสนใจ คือ เรื่องอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์มาลาญ ศาสนา และประวัติศาสตร์รัฐปัตตานี โดยการต่อสู้ที่ใช้ความรุนแรงเป็นผลมาจากกลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ต้องการแบ่งแยกดินแดนได้นำเงื่อนไขอัตลักษณ์เฉพาะมาขยายผลในการใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ได้ปรากฏมีปัญหาใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คือ ปัญหายาเสพติดภัยแทรกซ้อนของภาคประชาสังคม โดยเฉพาะเยาวชนถูกชักจูงเข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของผู้เห็นต่างจากรัฐ รวมทั้งการเข้ามามีบทบาทและแทรกแซงขององค์กรระหว่างประเทศที่เป็นการเพิ่มความซับซ้อนของปัญหามากยิ่งขึ้น

◇ ปัญหาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ปัจจุบันประเทศไทยมีวิสัยทัศน์ในการบริหารประเทศ คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยรัฐบาลมีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ และสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมุ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ทันต่อการขับเคลื่อนของโลกสมัยใหม่ ภายใต้วิสัยทัศน์เชิงนโยบาย การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยหรือที่เรียกกันอย่างคุ้นหูกันว่า “Thailand 4.0” โดยจะเป็นยุคที่เศรษฐกิจจะขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม^๗ จากนโยบายในการขับเคลื่อนประเทศที่จะมุ่งเน้นให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการพัฒนาอาจนำมาสู่ภัยคุกคามด้านอาชญากรรมไซเบอร์ได้ เนื่องจากการเร่งการพัฒนาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมดิจิทัล กอปรกับความสามารถในการเข้าถึงโครงข่ายไซเบอร์ของประชาชนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วง ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา ความเสี่ยงด้านภัยคุกคามไซเบอร์จึงมีสูงขึ้นหลายเท่าตัว ทั้งในมิติของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร และจะเป็นภัยคุกคามที่จะถูกยกระดับในเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้^๘

^๗ บวร เทศารินทร์. ๒๕๕๙. หน้า ๒. ประเทศไทย ๔.๐ โมเดลเศรษฐกิจใหม่.

^๘ เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ. ๒๕๕๙. หน้า ๒. เปิดแนวคิด “เศรษฐกิจ” ยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์.

◇ **ปัญหายาเสพติด** ปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยมีแนวโน้มรุนแรง เพิ่มขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญ และยังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทำลายศักยภาพของประชากร ประเทศไทยต้องเผชิญกับการลักลอบค้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านโดยเป็นประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทาง โดยพื้นที่ชายแดนภาคเหนือและพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถือเป็นพื้นที่สำคัญในการลำเลียงยาเสพติดจากหลายแหล่งผลิตทั้งในและนอกภูมิภาค ทำให้การจับกุมกระทำได้อย่างยากขึ้น เนื่องจากลักษณะเฉพาะตัวของการจัดองค์กร รูปแบบและวิธีการค้ายาเสพติด มีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ

◇ **ความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ** สภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อนเกิดขึ้นพร้อมกับการเพิ่มจำนวนของประชากรโลก การเพิ่มการใช้พลังงานรวมถึงการพัฒนาประเทศที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลักนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างขาดสมดุล ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ส่งผลต่อระบบนิเวศน์จนนำไปสู่ภัยพิบัติธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น มีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย วาตภัย แผ่นดินไหวเพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการวิกฤติการณ์และภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพตั้งแต่ขั้นป้องกัน การแก้ไขและการฟื้นฟูสถานการณ์ผลกระทบจากวิกฤติการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติในระดับรุนแรงมากขึ้น ควบคู่กับการขยายความร่วมมือกับประชาคมโลกเพื่อจัดการกับภัยพิบัติดังกล่าว

◇ **การย้ายถิ่นฐานของประชากรจากประเทศรอบบ้านเข้าสู่ประเทศไทย** ส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นในลักษณะเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการผลักดันส่งกลับ ส่งผลให้มีผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากยังตกค้างอยู่ในประเทศไทยอันจะก่อให้เกิดปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาสิทธิมนุษยชน ปัญหาความขัดแย้งกับชุมชนชาวไทย ตลอดจนปัญหาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะยาว

โดยสรุป จากการตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และภายในประเทศไทย แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของภัยคุกคามต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งภัยคุกคามตามแบบและภัยคุกคามไม่ตามแบบนั้นย่อมเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อในอนาคตและมีความเป็นไปได้ที่กำลังทางบกต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กำลังทางบกจะต้องปรับตัวให้เท่าทันกับบริบทและความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลก และปกป้องอธิปไตยของประเทศไทยให้มีความมั่นคงสืบต่อไป

๒.๔ ทิศทาง แนวโน้ม และการรักษาสมดุลของอำนาจกำลังทางบกในภูมิภาค

ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น การขยายอิทธิพลและบทบาทของประเทมหาอำนาจต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การขยายตัวของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค ความขัดแย้งทางดินแดนและการใช้กำลังทหาร เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่มีความเสี่ยงอันจะนำไปสู่การใช้กำลังทหารต่อกันหากเกิดความขัดแย้งรุนแรงและไม่มีการบริหารจัดการปัญหาร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ คงหนีไม่พ้นประเด็นความขัดแย้งทางดินแดนและการใช้กำลังทหาร ซึ่งในปัจจุบันยังคงมีปัญหาคความไม่เข้าใจและความหวาดระแวงที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ก็สามารถจำกัดขอบเขตและระดับความรุนแรงให้อยู่เฉพาะพื้นที่ โดยเป็นผลจากการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ใกล้ชิดกัน และการเสริมสร้าง

ความสัมพันธ์ทางการทูตเชิงป้องกัน รวมถึงทิศทางการร่วมมือของประเทศ
ในภูมิภาคที่มุ่งสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัย
ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ข้อพิพาทในภูมิภาค สถานการณ์ภายในของประเทศ
เพื่อนบ้าน และบทบาทของประเทศมหาอำนาจที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาค และ
การที่ประเทศไทยมีชายแดนทั้งทางบกและทางทะเลติดกับประเทศเพื่อนบ้าน
หลายประเทศ โดยยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและอาณาเขต
ทางทะเลระหว่างกัน รวมถึงมีสิ่งบ่งชี้ถึงการเพิ่มงบประมาณทางทหาร
ของประเทศในภูมิภาค จึงถือว่ายังมีความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การใช้กำลังทหาร
ต่อกัน^๔ ซึ่งแต่ละประเทศในภูมิภาคก็จะมีการพัฒนากองทัพหรือกำลังทางบก
ไปในทิศทางต่างๆ ที่วางไว้ เพื่อรับมือกับปัญหาหรือ ภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้น
ในอนาคต

^๔ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. ๒๕๕๘. หน้า ๔-๕. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔. เอกสารอัดสำเนา

ประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ๔ ประเทศ ได้แก่ (๑) ประเทศกัมพูชา มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทยตั้งแต่ช่องบก (สามเหลี่ยมมรกต) อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี ผ่าน จ.ศรีสะเกษ จ.สุรินทร์ บริเวณชายแดนตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทิวเขาพนมดงรักเป็นชายแดนแถบ จ.สระแก้วบริเวณชายแดนแถบตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทิวเขาพนมดงรักเป็นเขตแดน แถบ จ.สระแก้วเป็นที่ราบและคลอง จึงเป็นเส้นทางเดินติดต่ออันสะดวกพื้นที่แถบนี้เรียกว่า “ฉนวนไทย” (๒) สปป.ลาว มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทยตั้งแต่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ จ.เชียงราย ผ่าน จ.พะเยา จ.น่าน จ.เลย และ จ.หนองคาย โดยมีพื้นที่ชายแดนที่เป็นภูเขาแม่น้ำ และที่ราบแม่น้ำโขง (๓) ประเทศมาเลเซีย มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทยตั้งแต่ จ.สตูล จ.สงขลา จ.ยะลา และ จ.นราธิวาส มีรั้วคอนกรีตที่ จ.สตูล นอกจากนั้นใช้ทิวเขาสันกาลาศีรีและแม่น้ำโก-ลก กำหนดเขตแดนชายแดนด้านนี้มีเส้นทางคมนาคมที่ติดต่อกันได้สะดวกทั้งทางรถยนต์และรถไฟ ทำให้มีการติดต่อไปมาหาสู่กันสะดวกในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (๔) ประเทศเมียนมา มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทยตั้งแต่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ บ้านสบรวก อ.เชียงแสน จ.เชียงราย ลัดเลาะชายแดนที่เป็นภูเขาและแม่น้ำผ่าน จ.เชียงใหม่ จ.ตาก จ.ราชบุรี บริเวณที่เป็นภูเขาใช้สันปันน้ำเป็นแนวเขตบริเวณที่มีแม่น้ำไหลใช้ร่องน้ำลึกเป็นแนวเขต และ (๕) ประเทศเวียดนาม โดยเวียดนามมิได้มีชายแดนทางบกติดกับประเทศไทยแต่มีความน่าสนใจตรงที่เวียดนามมีความสัมพันธ์ทางทหารใกล้ชิดกับ สปป.ลาว และประเทศกัมพูชา นอกจากนี้เวียดนามยังเคยเป็นประเทศในสหพันธรัฐอินโดจีนของฝรั่งเศสและยังเคยส่งกำลังทหารเข้ายึดครองกัมพูชา ด้วยดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาข้อมูลทิศทาง แนวโน้ม กำลังทางบกใน ๕ ประเทศข้างต้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๔.๑ ประเทศกัมพูชา^{๑๐} ด้านการทหารของกองทัพกัมพูชา มุ่งตอบสนองการป้องกันเขตแดนทางบก และสร้างความปลอดภัยทางทะเล เน้นการวางกำลังที่เข้มแข็งและมีขีดความสามารถในการรบได้อย่างต่อเนื่อง แก่กำลังรบบริเวณชายแดน นอกจากนี้ ผู้นำระดับสูงของกัมพูชายังคงเดินทางไปตรวจเยี่ยมบำรุงขวัญกำลังพลในพื้นที่ชายแดน และได้เน้นย้ำการพัฒนา หน่วยและการรักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ตอนใน และมีความพยายาม ในการแก้ไขอุปสรรคในการเคลื่อนย้ายกำลังจากสภาพพื้นที่ปฏิบัติการ จากสภาพยานพาหนะที่เก่าและล้าสมัย และเสริมสร้างขีดความสามารถในการรบ ที่พัฒนาการฝึก อาวุธยุทโธปกรณ์ให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ การพัฒนาระบบอาวุธยิงสนับสนุนทางอากาศ หน่วยรบพิเศษ

๒.๔.๒ สปป.ลาว^{๑๑} กองทัพประชาชนลาวได้ทำการฝึกตามวงรอบ ประจำปี รวมทั้งเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ความไม่สงบ และ รบภ. เส้นทางทางสัญจรทั้งของทหารและเส้นทางสัญจรของประชาชน อีกทั้งกองทัพ ประชาชนลาวยังคงฝึกศึกษาในภาคทฤษฎีอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความ ชำนาญ รองรับการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ในอนาคตที่จะฝึกความชำนาญ ในการใช้อย่างรวดเร็ว ส่วนหน่วยทหารอื่นๆ ยังคงเฝ้าระวังและติดตาม ความเคลื่อนไหวของผู้ต้องหาคดีต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนที่อาจเป็น แหล่งหลบซ่อนหรือหลบหนีไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้

การเปลี่ยนแปลงสำคัญของกองทัพประชาชนลาว คือ ความพยายาม ในการยกระดับทางการทหาร โดยมีการปรับโครงสร้างในทุกระดับที่สำคัญ ได้แก่ ๑) การแยกกรมชายแดนและแผนที่อยู่จากกัน ๒) การยกระดับและ เพิ่มเติมหน่วยทหาร โดยยกระดับ พล.น้อย เป็นระดับ พล.ร. รวมทั้งมี

^{๑๐} สรุปผลการเดินทางเข้าพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนการวิจัย ระหว่างวันที่ ๕ - ๙ มิ.ย.๖๐ จ.นครศรีธรรมราช จ.สงขลา และ จ.สุราษฎร์ธานี

^{๑๑} สรุปผลการเดินทางเข้าพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนการวิจัย ระหว่างวันที่ ๒๗ ก.พ. - ๒ มี.ค.๖๐ ณ จ.นครราชสีมา จ.สุรินทร์ จ.อุดรธานี และ จ.หนองคาย

การปรับโครงสร้าง และมีการเพิ่มเติมกองร้อยปืนใหญ่ และได้วางกำลังเป็นกำลังเผชิญหน้าตรงข้ามพื้นที่รับผิดชอบตรงข้าม จ.เลย จ.หนองคาย และ จ.บึงกาฬ ซึ่งทางฝ่ายไทยจะต้องติดตามการพัฒนากองทัพอย่างใกล้ชิดต่อไป

๒.๔.๓ ประเทศมาเลเซีย^{๑๒} มาเลเซียมีความต่อเนื่องในการพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนพัฒนามาเลเซีย ฉบับที่ ๑๐ ภายใต้แนวคิดต้นแบบเศรษฐกิจใหม่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มาเลเซียจะยังคงเสริมสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาแบบทวีภาคี

ด้านศักยภาพทางการทหาร มาเลเซียยังคงดำเนินนโยบายด้านการป้องกันประเทศและความมั่นคงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเน้นความร่วมมือกับนานาชาติ พร้อมทั้งจัดหายุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถทำการรบได้ในทุกมิติและถ่วงดุลอำนาจทางทหารในภูมิภาค ประกอบกับการเร่งพัฒนาสงครามอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อให้กองทัพสามารถพึ่งพาตนเองได้ และขยายไปสู่การเป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ด้านการผลิตอาวุธในอนาคต

๒.๔.๔ ประเทศเมียนมา^{๑๓} เมียนมายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในจากชาติพันธุ์ศาสนาจากชาวพุทธและชาวมุสลิมโรฮีนจาที่ขยายขอบเขตความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งความรุนแรงนั้นนอกจากจะเป็นภัยคุกคามต่อเสถียรภาพแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างความปรองดองในชาติ และทำให้ประเทศตะวันตกและประเทศอิสลามเพิ่งเล็งมาที่รัฐบาลเมียนมาอีกด้วย

^{๑๒} สรุปผลการเดินทางเข้าพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนการวิจัย ระหว่างวันที่ ๕ - ๙ มิ.ย.๖๐ จ.นครศรีธรรมราช จ.สงขลา และ จ.สุราษฎร์ธานี

^{๑๓} สรุปผลการเดินทางเข้าพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนการวิจัย ระหว่างวันที่ ๕ - ๙ มิ.ย.๖๐ จ.นครศรีธรรมราช จ.สงขลา และ จ.สุราษฎร์ธานี

ด้านศักยภาพทางการทหาร เมียนมาได้พยายามจัดหายุทโธปกรณ์ส่วนใหญ่มาจากจีน รัสเซีย อินเดีย เกาหลีเหนือ และยุโรปบางประเทศ ในลักษณะของการเอื้อประโยชน์ต่อกัน เช่น การปรับปรุงระบบป้องกันภัยทางอากาศที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบการป้องกันเป็นพื้นที่และหน่วยป้องกันภัยทางอากาศทางยุทธวิธี โดยปรับปรุงการส่งกำลังบำรุงการใช้เส้นทางเครือข่ายเส้นทางคมนาคมที่พัฒนาจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำการเคลื่อนย้ายกำลังไปสู่พื้นที่ชายแดนที่มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๒.๔.๕ ประเทศเวียดนาม กองทัพเวียดนามยังคงให้ความสำคัญต่อการป้องกันประเทศและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ โดยเฉพาะการปกป้องเศรษฐกิจและการค้าทางทะเล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้กองทัพเวียดนามเพิ่มการจัดหายุทโธปกรณ์ทันสมัย เช่น เรือดำน้ำ โดยที่ผ่านมามีเวียดนามได้รับการสนับสนุนในการจัดตั้งหน่วยยาม Coast Guard จากสหรัฐฯ ซึ่งประกอบด้วยเรือและอากาศยานลำเลียง เฮลิคอปเตอร์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางทะเลให้กับเวียดนาม โดยเวียดนามยังคงวางน้ำหนักของการใช้กำลังทหารในกรณีของทะเลจีนใต้ ส่วนทางด้านความสัมพันธ์กลุ่มประเทศ CLMV เวียดนามยังคงพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะกับรัฐบาลกัมพูชา ซึ่งข้อตกลงของกลุ่ม CLMV สามารถเป็นประเด็นความเชื่อมโยงในการให้เวียดนามสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารกับกัมพูชา สปป.ลาว หรือ เมียนมา ในกรณีที่ประเทศดังกล่าวมีความขัดแย้ง^{๑๔}

ไทยและเวียดนามไม่มีชายแดนติดกันทางบก ดังนั้นภัยคุกคามตามแบบที่อาจเกิดขึ้นอาจไม่ใช่การกระทบกระทั่งกันโดยตรง แต่อาจเกิดปัญหาในกรณีที่ไทยเกิดการกระทบกระทั่งกับกัมพูชาหรือ สปป.ลาว รวมทั้งความเชื่อมโยงระหว่างไทยกับเวียดนามในกรอบ ASEAN ที่อาจดึงไทยเข้าไปมีส่วนร่วมในความขัดแย้งที่เวียดนามมีในทะเลจีนใต้

^{๑๔} นักศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ ๖๑, ๒๕๕๙, หน้า ๓๖, ยุทธศาสตร์กองทัพบก ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ -๒๕๗๙.

๒.๔.๖ **ขีดความสามารถกำลังรบของไทย** หากทำการสำรวจขีดความสามารถกำลังรบของไทย พบว่า ประเทศไทยมีประชากรราว ๖๗ ล้านคน มีกำลังคนที่สามารถประจำการได้ราว ๓๕ ล้านคน มีกำลังคนที่สามารถเป็นทหารราว ๒๗ ล้านคน มีทหารพร้อมรบ ๓๑๐,๐๐๐ นาย และมีกองกำลังเสริม ๒๔๕,๐๐๐ นาย ส่วนยุทธโศภรณ์ทางบกนั้นประเทศไทยมีรถถัง ๗๒๒ คัน รถรบหุ้มเกราะสายพาน ๒,๖๑๔ คัน ปืนใหญ่อัตโนมัติ ๒๖ ลำ ปืนใหญ่พวง ๖๙๕ ลำ และระบบจรวดหลายลำกล้อง ๑๓ ลำ^{๑๕}

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลของสถาบันวิจัยสันติภาพนานาชาติ สตอกโฮล์ม (Stockholm International Peace Research Institute - SIPRI)^{๑๖} พบว่าในห้วง ๑๐ ปีหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งประเทศไทยมีงบประมาณทางการทหารเพิ่มสูงขึ้น ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ งบประมาณการทหารของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ปี ค.ศ.๒๐๐๗ – ๒๐๑๖) หน่วย: ร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐ

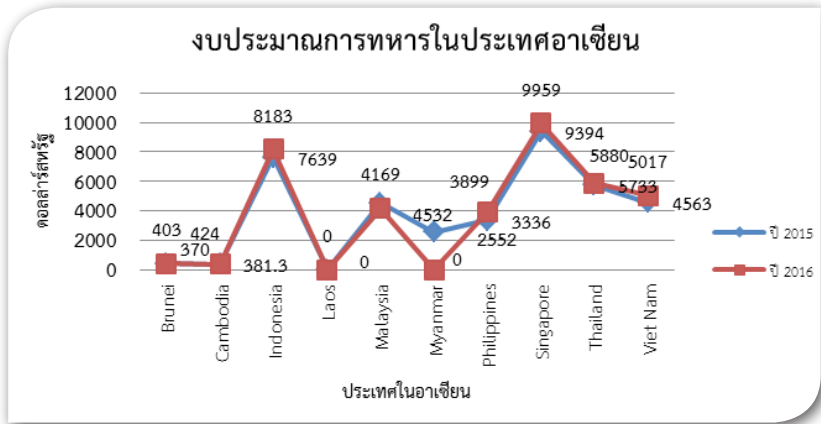
ปี ประเทศ	๒๐๐๗	๒๐๐๘	๒๐๐๙	๒๐๑๐	๒๐๑๑	๒๐๑๒	๒๐๑๓	๒๐๑๔	๒๐๑๕	๒๐๑๖
บรูไน	๓๗๕	๓๘๗	๓๘๐	๓๙๖	๓๘๑	๓๗๓	๓๗๓	๔๘๔	๔๒๔	๔๐๓
กัมพูชา	๑๒๐	๑๐๐.๐	๑๗๐	๒๐๓	๒๑๔	๒๓๓	๒๕๓	๒๗๙	๓๘๑.๓	๓๗๐
อินโดนีเซีย	๓๖๕๙	๓๔๑๓	๓๕๖๗	๔๑๘๙	๔๘๐๒	๕๕๑๔	๗๔๑๓	๖๕๓๑	๗๖๓๙	๘๑๘๓
สปป.ลาว	๒๕.๑	๒๓.๓	๑๙.๕	๑๙.๖	๒๑.๙	๒๒.๔	๒๓.๑	-	-	-
มาเลเซีย	๔๒๕๒	๔๓๔๙	๔๑๐๕	๓๕๘๖	๔๐๑๙	๓๘๓๓	๔๑๗๗	๔๒๐๘	๔๕๓๒	๔๑๖๙
เมียนมา	-	-	-	-	-	๒๙๖๙	๓๒๖๙	๓๒๗๖	๒๕๕๒	-
ฟิลิปปินส์	๒๘๐๙	๒๘๑๐	๒๗๐๒	๒๘๓๘	๒๘๘๖	๒๙๒๖	๓๓๒๖	๓๐๗๑	๓๓๓๖	๓๘๙๙
สิงคโปร์	๘๙๑๑	๘๙๘๑	๙๒๘๑	๙๑๐๔	๘๗๗๙	๘๕๗๘	๘๕๔๙	๘๘๐๐	๙๓๙๔	๙๙๕๙
ไทย	๔๒๓๐	๔๙๐๘	๕๔๗๕	๕๐๖๖	๕๒๑๘	๕๑๔๓	๕๓๔๖	๕๓๘๕	๕๗๓๓	๕๘๘๐
เวียดนาม	๒๗๕๓	๒๗๑๒	๒๙๗๙	๓๓๒๒	๓๑๐๑	๓๖๑๑	๓๗๗๖	๔๑๘๔	๔๕๖๓	๕๐๑๗

ที่มา: Military expenditure by country, SIPRI ๒๐๑๗

^{๑๕} Stockholm International Peace Research Institute. <https://www.sipri.org/databases/milex/sources-and-methods>

^{๑๖} Stockholm International Peace Research Institute. <https://www.sipri.org/databases/milex/sources-and-methods>.

จากตารางข้างต้น พบว่างบประมาณทางการทหารของหลายประเทศเพิ่มสูงขึ้น อาทิ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย และเวียดนาม ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบในปีงบประมาณ ๒๐๑๕ - ๒๐๑๖ แสดงให้เห็นดังภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ เปรียบเทียบงบประมาณทางการทหารประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ปี ค.ศ.๒๐๑๕-๒๐๑๖)

เมื่อนำข้อมูลงบประมาณทางการทหารประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ปี ค.ศ.๒๐๑๕-๒๐๑๖) มาเรียงลำดับประเทศที่มีงบประมาณทางการทหารมากที่สุดทั้ง ๑๐ ประเทศ พบว่าอันดับ ๑ คือ สิงคโปร์ อันดับ ๒ คือ อินโดนีเซีย และประเทศไทยอยู่ในอันดับ ๓ ตามตารางที่ ๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒ ลำดับงบประมาณการทหารของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ปี ค.ศ.๒๐๑๕ - ๒๐๑๖) หน่วย: ร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐ

ที่	ประเทศ	๒๐๑๕	๒๐๑๖
๑	สิงคโปร์	๙๓๙๔	๙๙๕๙
๒	อินโดนีเซีย	๗๖๓๙	๘๑๘๓
๓	ไทย	๕๗๓๓	๕๘๘๐
๔	เวียดนาม	๔๕๖๓	๕๐๑๗
๕	มาเลเซีย	๔๕๓๒	๔๑๖๙
๖	ฟิลิปปินส์	๓๓๓๖	๓๘๙๙
๗	เมียนมา	๒๕๕๒	๔๐๓
๘	บรูไน	๔๒๔	๓๗๐
๙	กัมพูชา	๓๘๑.๓	๐
๑๐	สปป.ลาว	๐	๐

นอกจากนี้ ข้อมูลจาก Global Fire Power (GFP) ซึ่งเป็นเว็บไซต์ในการจัดอันดับขีดความสามารถทางการทหารของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้จัดอันดับประเทศที่มีขีดความสามารถทางการทหารในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าอันดับ ๑ คือ อินโดนีเซีย อันดับ ๒ คือ เวียดนาม และประเทศไทยอยู่ในอันดับ ๓ ดังตารางที่ ๓ ดังนี้^{๑๗}

^{๑๗} <http://www.globalfirepower.com/countries-listing-southeast-asia.asp>

ตารางที่ ๓ การจัดอันดับขีดความสามารถทางการทหารในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อันดับ	ประเทศ
๑	อินโดนีเซีย
๒	เวียดนาม
๓	ไทย
๔	เมียนมา
๕	มาเลเซีย
๖	ฟิลิปปินส์
๗	สิงคโปร์
๘	กัมพูชา
๙	สปป.ลาว

กล่าวโดยสรุป จากสภาพการณ์พัฒนากองทัพของประเทศเพื่อนบ้าน ถึงแม้จะไม่มีสถานการณ์ใดที่น่ากังวล แต่ทั้งนี้ในส่วนของกำลังทางบก ควรมีการจัดเตรียมกำลังให้มีความพร้อมอยู่เสมอ การเสริมสร้าง พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรทางทหารทั้งหมดให้กองทัพสามารถพึ่งตนเองได้ และมีความพร้อมในการใช้กำลังเพื่อป้องกันภัย และสามารถยุติปัญหาความขัดแย้ง โดยเน้นมาตรการด้านการข่าวในเชิงลึกอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีระบบแจ้งเตือนและเฝ้าตรวจระวังกับทุกสถานการณ์ทั้งในยามปกติและยามสงคราม รวมทั้งยึดมั่นในหลักการมีกำลังรบเพื่อป้องกันตนเองและใช้หน่วยที่มีความคล่องตัวในการเคลื่อนที่สำหรับการเคลื่อนย้ายสถานการณ์ในขั้นต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๓

ยุทธศาสตร์และการพัฒนา ขีดความสามารถกำลังทางบก

ส่วนที่ ๓

ยุทธศาสตร์และการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบก

สถานการณ์ความมั่นคงของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอนในทุกมิติ หน่วยงานทางด้านความมั่นคง คือ กองทัพอากาศเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนายุทธศาสตร์ ให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งความขัดแย้งรูปแบบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อรักษาซึ่งอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก

๓.๑ ยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย

ปัจจุบันสถานการณ์ความมั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ด้านการทหารจึงเป็นกลไกสำคัญในการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ ทั้งนี้ ความจำเป็นทางด้านยุทธศาสตร์จึงถือเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ไม่ได้ต่อการที่ผู้นำทางทหารจะนำไปใช้พัฒนาทั้งทางด้านยุทธการ และยุทธวิธีให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และภายในประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๑.๑ ภารกิจ/บทบาทของกำลังทางบก เนื่องจากกองทัพบกเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ทหารและยุทธศาสตร์ชาติที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผลประโยชน์ของชาติ เอกราช อธิปไตย และการป้องกันประเทศ ซึ่งต้องอาศัยกำลังอำนาจทางทหารเป็นเครื่องมือในลักษณะการเตรียมกำลังและการใช้กำลังเพื่อปกป้องคุ้มครองไม่ให้ประเทศใดหรือกลุ่มใดเข้ามาครอบครองหรือมีอิทธิพลเหนือผลประโยชน์เหล่านั้น ด้วยบทบาทตามพันธกิจของกำลังทางบกและการปฏิบัติกร่วม ดังนั้นยุทธศาสตร์กำลังทางบกจะต้องสนับสนุนยุทธศาสตร์ทหารและยุทธศาสตร์ชาติที่มีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงจะเอื้ออำนวยต่อการผนึกกำลังอำนาจ

ของชาติในทุกด้าน เพื่อยับยั้ง แก้ไข และกำจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น แนวทางในการพัฒนาโครงสร้างและแผนปฏิบัติการของกำลังทางบกที่สำคัญ ได้แก่ แผนป้องกันประเทศและแผนเผชิญเหตุในแต่ละด้านซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการจัดทำโครงการเสริมสร้างกำลังทางบกและการสนับสนุนต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสอดคล้องสามารถแสวงประโยชน์ร่วมกัน และช่วยให้การบริหารจัดการด้านงบประมาณของกำลังทางบกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๑.๒ แนวทางการเตรียมกำลังและใช้กำลังตามยุทธศาสตร์กำลังทางบก ต้องกำหนดแนวทางการใช้กำลังที่สอดคล้องกับแนวความคิดในการใช้กำลังตั้งแต่สถานการณ์ปกติ สถานการณ์วิกฤติ และภาวะสงคราม ได้แก่ การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง การฝึกกำลังเพื่อการป้องกันประเทศ และการป้องกันเชิงรุกแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ที่กระทรวงกลาโหมได้กำหนดขึ้นเป็นกรอบแนวทางหลักในการกำหนดมาตรการและขีดความสามารถ โดยพิจารณาร่วมกับสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ และข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางทหาร (ในบทที่ ๒) รวมทั้งการศึกษายุทธศาสตร์

กองทัพบก ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ของนักศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก เพื่อนำไปสู่การเตรียมกำลังและใช้กำลังกองทัพดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย ๔ ประการ^{๑๘} ดังนี้

๓.๑.๒.๑ การปฏิบัติการหลายบทบาท (Multi - faceted Engagement) การปฏิบัติการหลายบทบาทนี้ เป็นการที่ทหารต้องเข้าไปแก้ไขหรือสนับสนุนการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ

^{๑๘} ยุทธศาสตร์กองทัพบก ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ -๒๕๗๙, นักศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ ๖๑ หน้าที่ ๗๓

อันเป็นผลมาจากภัยคุกคามในรูปแบบอื่นๆ ทั้งนี้ความสำเร็จของการปฏิบัติการหลายบทบาทของกำลังทางบก ขึ้นอยู่กับกระบวนการมีส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งราชการ เอกชน และภาคประชาสังคม โดยจะต้องมีการจัดเตรียมกำลังพลให้มีความรู้ทักษะในการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ นอกเหนือจากกองทัพ รวมทั้งการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานราชการ เอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทั้งหน่วยงานของกองทัพและเอกชน หน่วยงานต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ชัดความสามารถ ชัดจำกัด วัฒนธรรมองค์กรที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งจะนำมาสู่การปฏิบัติการร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพร่วมกัน การปฏิบัติการหลายบทบาทนั้นประกอบด้วยงานหลายกึ่ง ดังนั้น จึงควรพิจารณาเลือก/คัดสรรกำลังพล รวมถึงงานที่สำคัญ/แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น งานด้านการช่วยเหลือประชาชน เป็นต้น โดยมีแนวทางในการปฏิบัติการหลายบทบาท ได้แก่

๑) การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

กำลังทางบกควรมีแนวทางในการพิทักษ์ เทิดทูน และปกป้องสถาบันฯ โดย

(๑) การพิทักษ์สถาบันฯ: การปฏิบัติการกิจให้สถาบันพระมหากษัตริย์มีความปลอดภัยสูงสุด

(๒) เทิดทูนสถาบันฯ: ดำเนินการให้ประชาชนมีจิตสำนึกหวงแหนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๓) ปกป้องสถาบันฯ: ไม่ให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่ถูกรบกวน ล้วงละเมิด

ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ คือ สถาบันพระมหากษัตริย์มีความปลอดภัยสูงสุดและได้รับการเทิดทูนอย่างสมพระเกียรติ

๒) การสนับสนุนการปฏิบัติการกิจการรักษาความมั่นคงภายใน กำลังทางบกควรพิจารณาสถานการณ์การแก้ปัญหา

๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สถานการณ์การสร้างความปลอดภัย สถานการณ์ การป้องกัน สถานการณ์ด้านการข่าว และสถานการณ์การปราบปราม/บังคับ ใช้กฎหมาย โดย

(๑) สถานการณ์การแก้ปัญหา ๓ จังหวัด ชายแดนภาคใต้: ดำเนินการให้สถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ ๓ จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ยุติลงและประชาชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข

(๒) สถานการณ์การสร้างความปลอดภัย: ดำเนินการให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในสถาบันหลักของชาติ ไม่เกิดความแตกแยกแบ่งฝ่ายทางการเมือง

(๓) สถานการณ์การป้องกัน: ดำเนินการให้ สถานการณ์ภายในประเทศมีความสงบเรียบร้อย และมีความมั่นคง ประชาชน มีความเข้าใจในภัยคุกคาม มีภูมิคุ้มกัน และสามารถแจ้งเบาะแสเมื่อเกิดเหตุ ไม่ปกติได้

(๔) สถานการณ์ด้านการข่าว: การบูรณาการ งานด้านการข่าวกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและส่วนราชการฯ ได้รับการแจ้ง เตือนถึงภัยคุกคามแต่เนิ่น

(๕) สถานการณ์การปราบปราม/บังคับใช้ กฎหมาย: ดำเนินการกับการกระทำผิดที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและ ผู้ดำเนินการถูกจับกุม ให้ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ คือ ประเทศมีความมั่นคง และความสงบเรียบร้อย

๓) สนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือ ประชาชน กำลังทางบกควรมีแนวทางในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และ การช่วยเหลือประชาชน โดย

(๑) สนับสนุนการพัฒนาประเทศ: ดำเนินการ ให้ประชาชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความพร้อมเผชิญปัญหา และ

ภัยคุกคามความมั่นคงได้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทความมั่นคงเฉพาะพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

(๒) การช่วยเหลือประชาชน: ดำเนินการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมส่วนราชการพลเรือนและภาคเอกชน ในการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันเวลา และทันต่อสถานการณ์

ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ คือ ประชาชนมีคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ดีขึ้น และได้รับการช่วยเหลือบรรเทาผลกระทบจากสาธารณภัยต่างๆ

๓.๑.๒.๒ การป้องกันเชิงรุก (Active Defence Strategy)

เป็นการเสริมสร้างการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของกำลังพล ยุทธโศปกรณ์ และการบริหารจัดการให้มีความพร้อมทั้งในเรื่องของแนวความคิด หลักนิยม ขนาดของกำลัง การจัดหน่วยและยุทธโศปกรณ์ ความทันสมัยและความสามารถในการปฏิบัติการร่วม รวมทั้งการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์ โดยมุ่งเน้นมาตรการด้านการข่าวอย่างต่อเนื่องและเชิงลึก ในทุกสถานการณ์ มีระบบแจ้งเตือน และเฝ้าตรวจที่มีประสิทธิภาพ พร้อมรับสถานการณ์ทั้งในยามปกติและยามสงคราม โดยยึดมั่นในหลักการการมีกำลังรบเพื่อป้องกันตนเองและมุ่งความพยายามให้พื้นที่การรบแตกหักบริเวณพื้นที่ชายแดน ตลอดจนการใช้หน่วยที่มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่ที่จัดเตรียมไว้ เพื่อคลี่คลายสถานการณ์ในขั้นต้น และเตรียมความพร้อมในการขยายกำลังได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ความสำเร็จของการป้องกันเชิงรุกของกำลังทางบกอยู่ที่การวางแผนในการเสริมสร้างการพัฒนา ศักยภาพและขีดความสามารถของกำลังพล มีระบบการฝึก การศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และบริหารจัดการให้มีความพร้อมทั้งด้านแนวความคิด หลักนิยม ขนาดกำลัง การจัดหน่วย และยุทธโศปกรณ์ รวมทั้งมาตรการในการขยายกำลังได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์ และต้องจัดให้มีระบบ

บัญชาการและควบคุมการปฏิบัติการที่มีความพร้อมในการสนธิกำลัง และปฏิบัติการร่วมกับต่างเหล่าทัพหรือมิตรประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๑.๒.๓ การผนึกกำลังป้องกันประเทศ (United Defence Strategy) การใช้ทรัพยากรที่เป็นพลังอำนาจของชาติทุกประเภทในทุกมิติ มาบูรณาการอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นระบบ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีการเตรียมการและกระทำอย่างต่อเนื่องทั้งในยามปกติและยามสงคราม ความสำเร็จของการผนึกกำลังป้องกันประเทศ ขึ้นอยู่กับการวางแผนและเตรียมการในการบูรณาการพลังอำนาจของชาติด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดศักยภาพในการป้องกันประเทศสูงสุด ทั้งนี้ ความสำเร็จของการผนึกกำลังป้องกันประเทศของกำลังทางบก ขึ้นกับการใช้หน่วยงานในระดับภูมิภาคประจำพื้นที่ของกำลังทางบก เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตั้งแต่ภาวะปกติ ด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ ตั้งแต่ยามปกติ โดยสอดคล้องกับนโยบายประชารัฐของรัฐบาล

โดยมีแนวทางในการป้องกันเชิงรุก และการผนึกกำลังในการป้องกันประเทศ ได้แก่

๑) การเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมของกองทัพเพื่อการป้องกันประเทศ กำลังทางบกควรมีแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างเสริมสร้างความพร้อมรบ เสริมสร้างความต่อเนื่องในการรบ และเสริมสร้างระบบการป้องกันชายแดน โดย

(๑) การปรับปรุงโครงสร้าง: กำลังทางบกมีโครงสร้างกะทัดรัด เป็นกำลังอเนกประสงค์ อ่อนตัว มีความทันสมัยแบบสากล

(๒) การเสริมสร้างความพร้อมรบ: กำลังทางบกมีความพร้อมรบทั้งด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ การฝึกศึกษาและแผนการปฏิบัติ

(๓) การเสริมสร้างความต่อเนื่องในการรบ: กำลังทางบกสามารถปฏิบัติการรบได้อย่างต่อเนื่องในห้วงระยะเวลาที่กำหนด

(๔) เสริมสร้างระบบการป้องกันชายแดน: สถานการณ์ชายแดนมีความสงบเรียบร้อย

ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ คือ ความพร้อมในการเผชิญภัยคุกคาม
ทางทหาร

๒) การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรในการป้องกัน
ประเทศ เพื่อสร้างความไว้วางใจ เชื่อมั่นจากประชาชน หน่วยงานภาครัฐและ
ภาคเอกชนในการปฏิบัติงานของกำลังทางบก ควรมีแนวทางในการพัฒนาการ
บริหารจัดการด้านการปฏิบัติการกิจ พัฒนาการบริหารจัดการด้านกำลังพล
และพัฒนาการบริหารจัดการด้านยุทธโศปกรณ์และงบประมาณ โดย

(๑) พัฒนาการบริหารจัดการด้านการปฏิบัติการกิจ:
ดำเนินการให้ประชาชนสามารถขอรับการสนับสนุนจาก กำลังทางบกได้ใน
ทุกโอกาส

(๒) พัฒนาการบริหารจัดการด้านกำลังพล: ดำเนินการ
บริหารจัดการด้านกำลังพลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

(๓) พัฒนาการบริหารจัดการด้านยุทธโศปกรณ์ และ
งบประมาณ: ดำเนินการให้ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
มีความไว้วางใจ เชื่อมั่นต่อ กำลังทางบก และส่งเสริมต่อภาพลักษณ์ความ
น่าเชื่อถือของกำลังทางบก

ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ คือ ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และ
เอกชน มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของกำลังทางบก

๓.๑.๒.๔ การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security
Cooperation Strategy) โดยยึดมั่นในหลักการแนวความคิดเชิงป้องกัน
(Preventive) ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาในเชิงรุก บนพื้นฐานของความมีเกียรติศักดิ์ศรี
ในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ และผลประโยชน์ที่ประเทศพึงจะได้รับความ
สำเร็จของการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง โดยการใช้ทรัพยากร
ทางทหารของกองทัพในการสนับสนุนรัฐบาล ในการสร้างความร่วมมือ
กับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียนมิตรประเทศ ประเทศ
มหาอำนาจต่างๆ และองค์การระหว่างประเทศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบาย
ต่างประเทศของรัฐบาลและกระทรวงกลาโหม ในการประสานประโยชน์

ร่วมกับรัฐบาลและกองทัพของประเทศต่างๆ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน โดยกองทัพจะเป็นเครื่องมือประการหนึ่งในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ความสำเร็จของการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงในระดับกำลังทางบก จะขึ้นอยู่กับนโยบายการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพประเทศเพื่อนบ้าน กองทัพบกมิตรประเทศ โดยการดำเนินกิจกรรมทางทหาร ประกอบด้วยการดำเนินงานการทูตโดยฝ่ายทหาร รวมทั้งการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยทหาร ทั้งด้านการแลกเปลี่ยนข่าวสาร การฝึกร่วมกับมิตรประเทศอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติการของกำลังป้องกันชายแดนร่วมกับกองกำลังประเทศเพื่อนบ้าน การสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ข้ามชายแดน การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนสนับสนุนกองทัพไทยในปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ โดยจะต้องเน้นความร่วมมือด้านข่าวกรอง และการปฏิบัติการกองกำลังป้องกันชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีโอกาสเกิดความขัดแย้งขึ้น รวมทั้งความร่วมมือด้านความมั่นคงในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของชาติ โดยกำลังทางบกควรมีแนวทางในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือทางทหารกับประชาคมระหว่างประเทศ ส่งเสริมบทบาทนำในอาเซียน และส่งเสริมการบริหารจัดการชายแดน โดย

(๑) กำลังทางบกควรเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือทางทหารกับประชาคมระหว่างประเทศ: ดำเนินการให้ประเทศมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาคมระหว่างประเทศ และสามารถป้องกัน/ยับยั้งภัยคุกคามข้ามชาติในความรับผิดชอบของกำลังทางบกได้

(๒) ส่งเสริมบทบาทนำในอาเซียน: ดำเนินการให้ประเทศสมาชิกอาเซียนยอมรับและเชื่อถือในบทบาทของกำลังทางบก

(๓) ส่งเสริมการบริหารจัดการชายแดน: กำลังทางบกมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เงื่อนไขความขัดแย้งลดลง เกิดความไว้วางใจและความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจข้ามแดน

ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ คือ ประเทศมีเกียรติและศักดิ์ศรี
ในประชาคมระหว่างประเทศ

๓.๒ การพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางบกที่ต้องการ

การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถกำลังทางบกในด้าน ยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธีให้รับมือกับภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงจาก ภัยคุกคามตามแบบเป็นภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ จึงมีความจำเป็นต้องมี ยุทธศาสตร์กำลังทางบก เพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ อันจะเป็นการ ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ ป้องกันประเทศ และยุทธศาสตร์ทหาร เพื่อดำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ และความมุ่งประสงค์แห่งชาติต่อไป ดังนี้

๓.๒.๑ การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการใช้กำลัง ทางบก โดยให้มีการจัดเตรียมและเสริมสร้างขีดความสามารถ ได้แก่ **ด้านโครงสร้างกำลัง (Force Structure)** เช่น กำลังรบอเนกประสงค์ มีความ สมบูรณ์ในตัวเอง กะทัดรัด เป็นกำลังรบผสมเหล่า เป็นต้น **ด้านความพร้อมรบ (Force Readiness)** เช่น ด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ การฝึกศึกษา รวมถึง การพึ่งพาตนเองในการวิจัย/ผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ เป็นต้น **ความต่อเนื่อง ในการรบ (Sustainability)** เช่น ระบบกำลังสำรอง การส่งกำลังบำรุง และ **ความทันสมัย (Modernization & Investment)** อย่างสมดุล ตลอดจน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและงบประมาณค่าใช้จ่าย (Infrastructure & Overheads) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างสอดคล้องและเหมาะสม

นอกจากนี้ กำลังทางบกต้องสามารถจัดกำลัง วางกำลังและใช้กำลัง ได้อย่างรวดเร็ว และมีความอ่อนตัวทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และ ยุทธวิธี ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถตอบสนองการปฏิบัติการกิจได้อย่างหลากหลาย (Multi - purpose Forces) สอดคล้องกับภัยคุกคามทุกรูปแบบของระดับ ความขัดแย้งในแต่ละพื้นที่ปฏิบัติการครอบคลุมทั้งพันธกิจด้านการป้องกัน ประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศ และการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ได้แก่

(๑) ปรับปรุงหลักนิยามและระบบการฝึกศึกษา ให้สอดคล้องกับกำลังรบผสมเหล่า

(๒) เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการข่าวต่อภัยคุกคามทั้งในด้านการฝึกศึกษากำลังพล และการจัดหาเครื่องมือ/ยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

(๓) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและไซเบอร์ ให้สามารถตอบสนองต่อนโยบายและภารกิจของรัฐบาลได้อย่างรวดเร็วทันเวลา และมีประสิทธิผล

(๔) ส่งเสริมและผลักดันผลการวิจัยและพัฒนาด้านยุทธโธปกรณ์ เพื่อการป้องกันประเทศ

๓.๒.๒ การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการเตรียมกำลังของกำลังทางบก โดยการพัฒนาในด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ การฝึกศึกษา และแผนการปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังทางบก ให้มีความพร้อมรบตามภารกิจที่ได้กำหนดไว้ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ เอกราช อธิปไตย และการป้องกันประเทศ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนภาพของกำลังทางบกที่มีความเป็นเอกประสงค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่

(๑) ปรับปรุงโครงสร้าง ภารกิจและบทบาทของหน่วยในส่วนภูมิภาคให้มีความรับผิดชอบเผชิญภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ในพื้นที่

(๒) ปรับปรุงระบบการจัดอัตรากำลังพลประเภทต่างๆ ให้มีความเหมาะสมทั้งสัดส่วนกำลังทหารประจำการ ข้าราชการพลเรือนกลาโหม กำลังพลสำรอง รวมทั้งคุณลักษณะเฉพาะของตำแหน่งในการปฏิบัติภารกิจ

(๓) พัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจร่วม ให้สามารถปฏิบัติการยุทธร่วมได้อย่างประสานสอดคล้อง

(๔) ปรับปรุงระบบการฝึกศึกษาทั้งแบบบุคคลและเป็นหน่วย
สู่การฝึกศึกษาที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติโดยเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ไม่มุ่งเน้น
การแข่งขัน

(๕) พัฒนาเสริมสร้างเครื่องมือ/ยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยในการ
ปฏิบัติการกิจ

๓.๒.๓ การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการ ร่วม/ผสม

กองทัพไทยควรมีการปฏิบัติการร่วมระหว่างกำลังทางบก กำลังทางเรือ
และกำลังทางอากาศ เพื่อเป็นการเกื้อกูลจุดเด่น จุดด้อยของกันและกัน
โดยพิจารณาแนวทางต่างๆ ที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ทหาร ๒๐ ปี ดังนี้

(๑) การพัฒนาหลักนิยมปฏิบัติการร่วม โดย

◆ พัฒนาหลักนิยมการรวบรวมระหว่างกำลังทางบก
และกำลังทางอากาศ และมีการฝึกร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การฝึกปัญหา
ที่บังคับการ (Command Post Exercise :CPX) และการฝึกภาคสนาม (Field
Training Exercise :FTX) โดยเฉพาะศูนย์สนับสนุนทางอากาศโดยตรง
(ศสอต.ทอ.) ซึ่งให้การสนับสนุนในแต่ละกองทัพอากาศนั้นเป็นการจัดที่มีความ
เหมาะสม สามารถให้การสนับสนุน/ข้อเสนอแนะแก่กองทัพอากาศได้
โดยเฉพาะการจัดเป็นชุดสนับสนุนทางอากาศโดยตรง (ขสอต.ประจำหน่วย
ระดับกองพล.) การฝึกร่วมกันบ่อยๆ จะทำให้เจ้าหน้าที่มีความชำนาญและ
รับรู้ลักษณะของกำลังทางอากาศ นอกจากนั้นควรเสริมสร้างความเข้าใจ
ของกำลังพลเกี่ยวกับหลักนิยม/คุณลักษณะของกำลังทางอากาศ นอกจากนี้
กำลังทางบกควรมีการปรับปรุงระบบ C4I ให้เป็นแบบ (Network Centric
Operations :NCO) เช่นเดียวกับที่กำลังทางอากาศได้พัฒนาแล้ว

◆ พัฒนาหลักนิยมการรวบรวมระหว่างกำลังทางบกและ
กำลังทางเรือ เช่น การยิงและการสนับสนุนการขนส่งทางเรือ

(๒) การปรับปรุงและพัฒนาระบบควบคุมบังคับบัญชา สู่การปฏิบัติที่มีเครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations) และระบบฐานข้อมูล ในการปฏิบัติงานที่สามารถประสานกับเหล่าทัพอื่นและควบคุม สั่งการ ต่อการใช้ทรัพยากรทางทหารให้สามารถตอบสนองต่อภารกิจด้านความมั่นคงได้ทุกสถานการณ์ ทั้งภารกิจหลักของกองทัพและภารกิจในการสนับสนุนหน่วยงานของภาครัฐอื่นๆ ตลอดจนการตอบสนองพันธกิจของภาคประชาชน เช่น การบรรเทาภัยพิบัติและการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม การบริหารทรัพยากรจากทุกหน่วยงานเพื่อการค้นหาและกู้ภัยจากอุบัติเหตุต่างๆ การอพยพประชาชนออกจากพื้นที่ความขัดแย้ง ดำรงการพัฒนาางานระบบการควบคุมบังคับบัญชา โดยอาศัยโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนทั้งภัยคุกคามตามแบบและภัยคุกคามไม่ตามแบบ เป็นต้น

(๓) การปฏิบัติพัฒนาระบบการยุทธร่วม โดยเฉพาะระบบข่าวกรอง การเฝ้าตรวจร่วม การเคลื่อนย้ายกำลังพล การยิง และการสนับสนุนร่วม เพื่อให้เกิดการเกื้อกูลและสามารถบรรลุภารกิจการสู้รบทางภาคพื้นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การกำหนดเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม ค้นหาภัยทางทหารร่วม

จากรายละเอียดข้อมูลข้างต้นทั้ง ๓ หัวข้อ คือ การรักษาสมดุลอำนาจกำลังรบทางบกของไทย การเสริมสร้างขีดความสามารถกำลังทางบกที่ต้องการและการพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการร่วม/ผสมหากำลังทางบกสามารถปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นได้บรรลุผล จะทำให้กำลังทางบกสามารถปฏิบัติการต่างๆ รองรับภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างสมบูรณ์และสอดคล้องกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๔

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ ๔

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๔.๑ บทสรุป

ภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ทำให้มิติความมั่นคงของชาติมีความสลับซับซ้อน ปัจจุบันมีภัยคุกคามที่หลากหลายมากขึ้นและมีลักษณะเป็นแบบผสมเกิดขึ้นเฉียบพลันและคาดการณ์ได้ยาก อนึ่ง ประเทศไทยมีชายแดนติดกับประเทศต่างๆ คือ เมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ภัยคุกคามสำคัญ เช่น ปัญหาเส้นเขตแดนที่ไม่ชัดเจนโดยเฉพาะกัมพูชาและเมียนมา ปัญหาความหวาดระแวงที่เกิดมาจากความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ ปัญหาความขัดแย้งของคนภายในประเทศ ปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ปัญหายาเสพติด ความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการย้ายถิ่นฐานของประชากรจากประเทศรอบบ้านเข้าสู่ประเทศไทย

สำหรับแนวโน้มกำลังทางบกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า กัมพูชา สปป.ลาว มาเลเซีย เมียนมา รวมทั้งเวียดนาม มีการจัดหายุทธโธปกรณ์ที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถทำการรบได้ในทุกมิติ ในส่วนของประเทศไทยควรมีการกำหนดแนวทางการเตรียมกำลังและใช้กำลังตามยุทธศาสตร์กำลังทางบก ได้แก่ การปฏิบัติการหลายบทบาท การป้องกันเชิงรุก การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง และการผนึกกำลังป้องกันประเทศ โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถกำลังทางบกที่ต้องการ ในด้านการใช้กำลัง ได้แก่ กำลังทางบกควรมีการจัดกำลัง วางกำลังและใช้กำลังได้อย่างรวดเร็ว และมีความอ่อนตัวทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถตอบสนองการปฏิบัติการกิจได้อย่างหลากหลาย (Multi - purpose Forces) สอดคล้องกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ และควรมี

การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติกร่วม/ผสม เช่น พัฒนาหลักนิยมปฏิบัติกร่วม ปรับปรุงและพัฒนาระบบควบคุมบังคับบัญชา ผู้การปฏิบัติที่มีเครือข่ายเป็นศูนย์กลาง และมีการปฏิบัติพัฒนาระบบการยุทธกร่วม โดยเฉพาะระบบข่าวกรอง การเฝ้าตรวจกร่วม การเคลื่อนย้ายกำลังพล การยิง และการสนับสนุนกร่วม

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

ภาพรวมจากการพิจารณาสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในมิติต่างๆ จะพบว่าสถานการณ์แวดล้อมล้วนมีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและความผันผวนของโลกมีมากขึ้นทั้ง ๓ ระดับ คือ ระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปสู่หลายขั้วอำนาจของมหาอำนาจโลก ด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง และทวีความรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ อีก อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จากสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงการเปลี่ยนผ่านรัฐบาล ประกอบกับขีดความสามารถและการพัฒนา กำลังทางบก ซึ่งประเด็นต่างๆ เหล่านี้จะนำไปใช้พิจารณาการกำหนดยุทธศาสตร์กำลังทางบก ระยะ ๒๐ ปี ตลอดจนการจัดกำลังของเหล่าทัพในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนที่กำลังทางบกจะต้องปรับตัวให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามต่างๆ พบว่ามีประเด็นดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ ด้านโครงสร้างของกำลังทางบก ควรมีการแปรสภาพเป็นกำลังรบผสมเหล่า (กรมผสม) โดยให้หน่วยส่วนภูมิภาครับผิดชอบการเผชิญภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ

๔.๒.๒ ด้านความพร้อมรบ ควรมีการบริหารจัดการกำลังพลตามระบบคุณธรรม ปรับปรุงระบบปลดถ่าย สถาปนาและบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงเปลี่ยนผ่านอาวุธยุทโธปกรณ์ไปสู่ดิจิทัล ตลอดจน

มีระบบควบคุมและอำนวยการยุทธ์ร่วม และสร้างกำลังพลเฉพาะทางด้านไซเบอร์

๔.๒.๓ *ด้านความต่อเนื่องในการรบ* ควรมีความตกลงความร่วมมือกับเอกชนและมิตรประเทศในด้านการส่งกำลังบำรุง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อมั่นได้ ตลอดถึงมีการวิจัยและพัฒนายุทธโศปกรณ์ร่วมกับเอกชนและต่างประเทศ อันจะนำไปสู่การผลิตเพื่อการใช้งาน อีกทั้งปรับปรุงระบบกำลังสำรองให้มีขีดความสามารถเท่ากำลังประจำการ/บรรจุกู้ทดแทนได้ และเสริมสร้างเครือข่ายมวลชน โดยต้องบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ปลูกฝังให้ประชาชนมีอุดมการณ์รักชาติ และสนับสนุนแก้ภัยคุกคามทุกมิติ

๔.๒.๔ *ด้านการปฏิบัติการร่วม/ผสม* ควรมีการพัฒนาหลักนิยมการรบร่วมและการฝึกร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งควรพัฒนาระบบควบคุมบังคับบัญชาและระบบฐานข้อมูลที่สามารถประสานกันระหว่างกำลังทางบก กำลังทางเรือ และกำลังทางอากาศ รวมถึงการพัฒนาระบบการยุทธ์ร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงกลาโหม. ๒๕๕๑. ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๖ ก. กรุงเทพฯ
- กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี. ๒๕๖๐. เอกสารประกอบการบรรยายสำหรับคณะ ศศย.สปท. ในโอกาสเดินทางมาเพื่อเก็บข้อมูลสนับสนุนการวิจัย. เอกสารอัดสำเนา.
- กองทัพภาคที่ ๔. ๒๕๖๐. เอกสารประกอบการบรรยายสำหรับคณะ ศศย. สปท. ในโอกาสเดินทางมาเพื่อเก็บข้อมูลสนับสนุนการวิจัย. เอกสารอัดสำเนา.
- เดชาธร สุขแสง. ๒๕๖๐. วิทยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เรื่อง “ภาพอนาคตทางยุทธศาสตร์ต่อทิศทางความมั่นคงของไทยในอีก ๒ ทศวรรษข้างหน้า”. เอกสารอัดสำเนา
- นักศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ ๖๑. ๒๕๕๙. วิทยุทธศาสตร์กองทัพบก ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ บวร เทศารินทร์. (๒๕๕๙). ประเทศไทย ๔.๐ โมเดลเศรษฐกิจใหม่. ค้นเมื่อ ๒๖ ก.ค.๖๐ จาก http://www.drborworn.com/article_detail.asp?id=16223
- ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์. ๒๕๕๘. กรมยุทธศึกษาทหารบก. กองทัพบกกับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. ๒๕๖๐. สรุปผลการเดินทางเข้าพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนการวิจัย ระหว่างวันที่ ๕ - ๙ มิ.ย.๖๐ จ.นครศรีธรรมราช จ.สงขลา และ จ.สุราษฎร์ธานี. เอกสารอัดสำเนา

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. ๒๕๖๐. **สรุปผลการเดินทางเข้าพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนการวิจัย ระหว่างวันที่ ๒๗ ก.พ. - ๒ มี.ค.๖๐ ณ จ.นครราชสีมา จ.สุรินทร์ จ.อุดรธานี และ จ.หนองคาย. เอกสารอัดสำเนา**

เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (๒๕๕๙). เปิดแนวคิด “เศรษฐพงศ์” ยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์. ค้นเมื่อ ๒๖ ก.ค.๖๐ จาก <http://www.manager.co.th/game/viewnews.aspx?NewsID=9590000070219>

สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ, มปป., **บทบาททางทหารและผลประโยชน์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนในทะเลจีนใต้. ค้นเมื่อ ๒๖ ก.ค.๖๐.** จาก http://www.dti.or.th/page_bx.php?cid=24&cno=4079

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ. ๒๕๕๘. **นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔. เอกสารอัดสำเนา**

มปป. ๒๕๖๐. **2017 Thailand Military Strength. สืบค้นเมื่อ ๑๗ ก.ค. ๖๐.** จาก http://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=thailand

Stockholm International Peace Research Institute. ๒๐๑๗. **Military expenditure by country สืบค้นเมื่อ ๑๗ ก.ค. ๖๐.** จาก <https://www.sipri.org/databases/milex/sources-and-methods>.

ภาคผนวก

วันที่ ๒๗ ก.พ.๖๐ คณะวิจัย ศศย.สพท. เข้าประชุมรับฟัง
และแลกเปลี่ยนข้อมูล ณ บก.ทภ.๒ จ.นครราชสีมา
เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี

วันที่ ๒๘ ก.พ.๖๐ คณะวิจัย เข้าประชุมรับฟัง
และแลกเปลี่ยนข้อมูล ณ บก.กกล.สุรนารี / พล.ร.๖ จ.สุรินทร์
เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี

วันที่ ๑ มี.ค.๖๐ คณะวิจัย ศศย.สปท. เข้าประชุมรับฟัง และแลกเปลี่ยนข้อมูล ณ บก.กกล.สุรศักดิ์มนตรี จ.อุดรธานี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี

วันที่ ๖ มิ.ย.๖๐ คณะวิจัย ศศย.สปท. เข้าประชุมรับฟัง และแลกเปลี่ยนข้อมูล ณ ทภ.๔ จ.นครศรีธรรมราช เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสนับสนุนเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี

วันที่ ๒๔ ก.ค.๖๐ ศศย. สปท. จัดการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๓/๖๐ เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถ กำลังทางบก กำลังทางเรือ และกำลังทางอากาศ” ณ ห้องประชุม ศศย. เพื่อนำเสนอเอกสารเฉพาะกรณี และรับฟังการวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๕ ท่าน ได้แก่ ผู้แทนจาก กท., ยก.ทพ., ยก.ทบ. ยก.ทร., และ ยก.ทอ.

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร. ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕ เว็บไซต์ <http://ssc.rtarf.mi.th>